

PROJEKT

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie
z dnia ..... 2022 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wisłok
Środkowy z Dopływami PLH180030

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2022 r., poz. 916 i 1726), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy o ochronie przyrody zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
  - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
  - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
  - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. 2010 nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r.o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U.

2022 r., poz. 1029 z późn. zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. 2022 poz. 135 z późn. zm.).

Obszar Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE - Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669; (Dz. Urz. UE L 33 z 08.02.2011, str. 377). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne regulowane są na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji (UE) 2022/231 z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia piętnastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2022) 854) (Dz. U. L 39 z 21.2.2022, str. 14-367).

Obszar Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 obejmuje rzekę Wisłokę na odcinku od zapory w Sieniawie do zbiornika zaporowego w Rzeszowie oraz dolną część rzeki Stobnicy, od mostu drogowego na trasie Domaradz-Golcowa do ujścia. Pod względem administracyjnym zlokalizowany jest w województwie podkarpackim, w powiatach: brzozowskim (gm. Domaradz, Haczów), Krosno (gm. Krosno), krośnieńskim (gm. Korczyzna, Krościenko Wyżne, Rymanów, Wojaszówka), rzeszowskim (gm. Boguchwała, Lubenia), Rzeszów (gm. Rzeszów), sanockim (gm. Besko), strzyżowskim (gm. Czudec, Frysztak, Niebylec, Strzyżów, Wiśniowa).

Na obszarze Wisłok Środkowy z Dopływami występuje kilka typów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie. W dolinie rzeki Stobnicy, od mostu w Domaradzu do mostu w Lutczy, ciągnie się duży kompleks łąk ekstensywnie użytkowanych. Występujące tu zbiorowiska łąkowe podlegają dynamicznym zmianom, przechodząc stopniowo od łąk mokrych do świeżych. Łąki te są miejscem występowania wielu płazów oraz licznych bezkręgowców. Na terasie nadzalewowej między Gibskami a Wysoką Strzyżowską znajduje się grąd, dobrze wykształcony. Fragmenty łągów wierzbowych i wierzbowo-topolowych w szczątkowych ilościach występują w całym obszarze. O wysokich walorach przyrodniczych obszaru decyduje również skład ichtiofauny, obfitującej w rzadkie, zagrożone gatunki, znane w Polsce z nielicznych stanowisk.

Celem ochrony obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 jest zachowanie naturalnego charakteru koryt rzecznych – niezbędnego dla utrzymania chronionej ichtiofauny – wraz z towarzyszącymi rzece siedliskami grądów i łągów. Istotne jest również utrzymanie cennych przyrodniczo kompleksów łąkowych.

Przedmiotami ochrony wg Standardowego Formularza Danych (SDF) w obszarze Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 są 4 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 8 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

Przedmiotami ochrony są następujące typy siedlisk przyrodniczych wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*;
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanaea*, olsy źródłiskowe).

Przedmiotami ochrony są następujące gatunki zwierząt wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1130 boleń *Aspius aspius*;
- 5264 brzanka *Barbus carpathicus*;
- 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*;
- 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*;
- 6179 modraszek nausitous *Phengaris nausithous*;
- 6177 modraszek telejus *Phengaris teleius*;
- 6144 kielb białopłetwy *Romanogobio albipinnatus*;
- 6143 kielb Kesslera *Romanogobio kesslerii*.

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru rozpoczęły się 25 lutego 2020 r. w ramach realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. „Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000” współfinansowanego ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Spójności w ramach II Priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody w ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Dotyczy części obszaru położonych poza gruntami będącymi w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, dla których ustanowiono plan urządzania lasu – Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Strzyżów na lata 2014-2023 (Decyzja Ministra Środowiska z dnia 17 lipca 2014 r.; znak sprawy: DLP-I-611-42/29393/14/ŁP. Aneks do Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Strzyżów na lata 2014-2023 zatwierdzony przez Ministra Środowiska dnia 1.10.202 r.; znak sprawy: DL-WGL.4100.53.2020).

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono pełną inwentaryzację przyrodniczą w 2020-2021 roku oraz ocenę zachowania siedlisk przyrodniczych.

Podczas badań terenowych prowadzonych w obszarze Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 stwierdzono występowanie następujących zbiorowisk roślinnych i gatunków zwierząt:

Siedliska przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- 6430 Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne (*Adenostylio alliariae, Convolvuletalia sepium*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*);
- *9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*);
- *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albaea, Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe);
- 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*).

Gatunki zwierząt wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 1130 boleń *Aspius aspius*;
- 5264 brzanka *Barbus carpathicus*;
- 1337 bóbr europejski *Castor fiber*;
- 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*;
- 1355 wydra *Lutra lutra*;
- 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*;
- 6179 modraszek nausitous *Phengaris nausithous*;
- 6177 modraszek telejus *Phengaris teleius*;
- 5339 różanka *Rhodeus amarus*;
- 6144 kiełb białopłetwy *Romanogobio albipinnatus*;
- 6143 kiełb Kesslera *Romanogobio kesslerii*.
- 1146 koza złotawa *Sabanajewia aurata*.

Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) na obszarze opracowania stwierdzono 3 płaty tego siedliska. Zlokalizowane są one w pobliżu miejscowości Bratkówka, na południowy zachód od Krosna. Parametr struktura i funkcję oceniono jako niezadowolający (U1), na ocenę tą wpływ ma niski udział gatunków charakterystycznych, obecność gatunków dominujących, inwazyjnych (nawłóć późna *Solidago gigantea*) oraz ekspansywnych (trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigeios*, wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*). Ponadto miejscami obserwuje się ekspansję krzewów i podrostu drzew oraz pozostawiony wojłok. Siedlisko posiada dobre perspektywy ochrony i przy stosowaniu odpowiednich zabiegów ochrony czynnej możliwe jest utrzymanie i poprawa stanu siedliska. Zagrożeniami istniejącymi dla łąk

trzęślicowych są gatunki inwazyjne i ekspansywne, sukcesja oraz pozostawiony wojłok prowadzący do eutrofizacji siedliska. Z zagrożeń potencjalnych podano zaniechanie, brak koszenia, zarzucenie pasterstwa, zmianę stosunków wodnych (osuszanie) oraz nagromadzenie materii organicznej. Jako cele działań ochronnych przyjęto:

- Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze (ok. 25 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów.
- Utrzymanie wskaźnika „*struktura przestrzenna płatów siedliska*” na poziomie FV. Brak fragmentacji lub fragmentacja nieznaczna. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy łąki trzęślicowe w obrębie transektu zajmują niewielką powierzchnię i ich fragmentacja wynika z mozaikowości warunków edaficznych.
- Utrzymanie wskaźnika „*gatunki typowe*” na poziomie oceny co najmniej U1. Średnioliczne gatunki charakterystyczne (3-5) i obecne gatunki wyróżniające dla związku *Molinion*.
- Utrzymanie wskaźnika „*gatunki ekspansywne roślin zielnych*” na poziomie co najmniej oceny U1. Gatunki ekspansywne o pokryciu do 30%.
- Utrzymanie wskaźnika „*ekspansja krzewów i podrostu drzew*” na poziomie oceny co najmniej U1. Łączne pokrycie w płacie 5-20%.
- Poprawa/utrzymanie wskaźnika „*wojłok (martwa materia organiczna)*” na poziomie oceny FV. Średnia <2 cm.

W odpowiedzi na powyższe zagrożenia zaleca się działania ochronne polegające na prowadzeniu ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego. Jednym z działań mającym przeciwdziałać sukcesji jest wycinka drzew i krzewów z wywiezieniem biomasy. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) zlokalizowane są na terasach zalewowych rzeki Stobnicy, głównie w okolicy Lutczy i znacznie mniejsze powierzchnie w okolicach Krosna na Wisłoku. W trakcie prowadzonych badań terenowych stwierdzono 14 płatów siedliska na obszarze objętym opracowaniem. Na obniżenie oceny parametru struktura i funkcję wpływ ma zubożony skład gatunków charakterystycznych dla siedliska oraz obecność gatunków ekspansywnych. Perspektywy ochrony na większości stanowisk oceniono jako dobre. Zagrożeniami dla siedliska są gatunki inwazyjne i ekspansywne, zmiana składu gatunkowego (sukcesja) oraz pozostawianie po koszeniu martwej materii organicznej, co może prowadzić do eutrofizacji siedliska. Z zagrożeń potencjalnych wymieniono zaniechanie/brak koszenia, zarzucenie pasterstwa, sukcesję i eutrofizację. Jako cele działań ochronnych przyjęto:

- Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska min. 20 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.
- Utrzymanie wskaźnika „*struktura przestrzenna płatów siedliska*” na poziomie co najmniej U1. Średni stopień fragmentacji.
- Utrzymanie wskaźnika „*gatunki charakterystyczne*” na poziomie oceny co najmniej U1. W przypadku *Arrhenatheretum elatioris* 3-4 gatunki charakterystyczne dla siedliska, dla zb. *Poa pratensis-Festuca rubra* 2 gatunki.
- Utrzymanie wskaźnika „*obecne gatunki inwazyjne*” na poziomie oceny FV. Brak lub pojedyncze osobniki gatunków o niskim stopniu inwazyjności, tj. nie zagrażające

różnorodności biologicznej.

- Utrzymanie wskaźnika „gatunki ekspansywne roślin zielnych” na poziomie oceny co najmniej U1. Pokrycie żadnego z gatunków silnie ekspansywnych nie przekracza 10% i łączne pokrycie gatunków ekspansywnych <50%.
- Utrzymanie wskaźnika „ekspansja krzewów i podrostu drzew” na poziomie oceny FV. Łączne pokrycie na transekcji <1%.

Wśród działań ochronnych zaproponowano prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) na przedmiotowym obszarze siedlisko odznacza się bogatym składem gatunkowym. Drzewostany są zróżnicowane gatunkowo i wiekowo, miejscami drzewostan jest młody. Runo jest bogate florystycznie z obecnością gatunków chronionych. Płaty siedlisk pod względem trofizmu i wilgotności sięgają od suchych i ciepłolubnych postaci z *Vincetoxicum hirundinaria* i *Melittis melissophyllum* po wilgotne łąkowe postaci z *Festuca gigantea*, *Urtica dioica*. Stwierdzono łącznie 11 płatów siedliska. Największy areal siedliska występuje na południe od Beska, kilka płatów w okolicach Krosna oraz sporadycznie na pozostałym obszarze. Najczęściej grądy stwierdzano na zboczach dolin rzecznych. Zagrożeniem dla grądów są zbyt małe zasoby martwej materii organicznej (gałęzi) oraz grubowymiarowego martwego drewna stojącego i leżącego. Innym zagrożeniem jest obecność gatunków inwazyjnych – niecierpka drobnokwiatowego *Impatiens parviflora*, robinia akacjowa *Robinia pseudoacacia*, które mogą ograniczać występowanie innych gatunków w runie oraz gatunków ekspansywnych – jeżyny popielicy *Rubus caesius*. Brak zagrożeń potencjalnych. Wśród celów działań ochronnych znalazły się:

- Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 20 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów.
- Utrzymanie FV wskaźnika „charakterystyczna kombinacja florystyczna”. Na poziomie oceny FV. Typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego).
- Utrzymanie wskaźnika „inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie” na poziomie oceny FV. Brak.
- Utrzymanie wskaźnika „ekspansywne gatunki rodzime w runie” na poziomie oceny FV. Brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie.
- Utrzymanie wskaźnika „naturalne odnowienie drzewostanu” na poziomie oceny FV. Obfite, w lukach i prześwietleniach, brak pod okapem drzewostanu, ślady zgryzania nieliczne.
- Utrzymanie wskaźnika „gatunki obce w drzewostanie” na poziomie oceny FV. Poniżej 1% i nie odnawiające się.
- Utrzymanie wskaźnika „martwe drewno (łączne zasoby)” na poziomie co najmniej oceny U1. 10-20 m³/ha.
- Utrzymanie wskaźnika „martwe drewno wielkowymiarowe” na poziomie co najmniej oceny U1. 3-5 szt./ha.
- Utrzymanie wskaźnika „mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)” na poziomie oceny U1. 10-20 szt./ha.

Jako działania ochronne podano zwiększenie udziału starych i zamierających drzew oraz usuwanie okazów inwazyjnych i obcych gatunków roślin przy wykorzystaniu dopuszczalnych metod. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albaea*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) na obszarze Natura 2000 Wisłok Środkowy Dopływami zajmują powierzchnię 43,66 ha. Parametr struktura i funkcję obniża niski udział gatunków charakterystycznych. Dodatkowo obserwowano inwazyjne gatunki obce w podszyciu i runie – niecierpek gruczołowaty *Impatiens glandulifera*, nawłóć późna *Solidago gigantea*, rdestowiec ostrokończysty *Reynoutria japonica*, słonecznik bulwiasty *Helianthus tuberosus* oraz gatunki ekspansywne – jeżyna popielica *Rubus caesius*. Na większości stanowisk perspektywy ochrony oceniono na niezadowalającą. Najważniejszym zagrożeniem dla siedliska jest zmiana składu gatunkowego, która jest efektem zaburzenia struktury zbiorowisk łągowych, inwazji gatunków obcych oraz obecności gatunków ekspansywnych. Innym zagrożeniem na przedmiotowym obszarze jest bardzo mała ilość pozostawianego martwego drewna, wiek drzewostanu. Z zagrożeń potencjalnych wskazano modyfikacje w funkcjonowaniu wód lub zmiany w stosunkach wodnych. Jako cele działań ochronnych przyjęto:

- Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska (min. 20 ha) z uwzględnieniem procesów naturalnych.
- Utrzymanie wskaźnika „gatunki charakterystyczne” na poziomie oceny co najmniej U1. Kombinacja florystyczna zubożona, lecz oparta na gatunkach typowych dla łągu.
- Utrzymanie wskaźnika „gatunki dominujące” na poziomie oceny U1. We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje ilościowe (dominacja facjalna).
- Utrzymanie wskaźnika „gatunki obce geograficznie w drzewostanie” na poziomie oceny FV. Poniżej 1 % i nie odnawiające się.
- Utrzymanie wskaźnika „inwazyjne gatunki obce w podszyciu i runie” na poziomie oceny co najmniej U1. Więcej niż 1 gatunek lub nawet 1 gatunek jeżeli liczny.
- Utrzymanie wskaźnika „ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie” na poziomie oceny U1. Silnie ekspansywne, lecz nie ograniczające różnorodności runa.
- Osiągnięcie oceny FV wskaźnika „martwe drewno (łączne zasoby)”. 10-20 m³/ha.
- Osiągnięcie oceny FV wskaźnika „martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm średnicy”. Powyżej 5 szt./ha.
- Utrzymanie wskaźnika „reżim wodny (w tym rytm zalewów jeśli występują)” na poziomie oceny FV. Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża normalne z punktu widzenia odpowiedniego ekosystemu/zbiorowiska roślinnego.
- Utrzymanie wskaźnika „pionowa struktura roślinności” na poziomie oceny U1. Antropogenicznie zmieniona, lecz zróżnicowana.
- Utrzymanie wskaźnika „naturalność koryta rzecznego” na poziomie oceny FV. Brak regulacji lub ciek zupełnie zrenaturalizowany po dawniejszej regulacji.
- Utrzymanie wskaźnika „naturalne odnowienie drzewostanu” na poziomie oceny U1. Tak, lecz pojedyncze.
- Utrzymanie wskaźnika „zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna” na poziomie oceny FV. Brak.

Wśród działań ochronnych znalazły się zwiększanie udziału starych i zamierających drzew oraz usuwanie obcych gatunków inwazyjnych przy wykorzystaniu dopuszczalnych metod. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Boleń (*Aspius aspius*) na obszarze objętym opracowaniem nie stwierdzono występowania gatunku, ale obecne są odpowiednie siedliska. Gatunek zasiedla głównie wody płynące, ale spotykany jest również w wodach stojących, takich jak zbiorniki zaporowe, jeziora, a także w wodach słonawych: zalewach, deltach rzek. Ryby te wędrują w swoim życiu kilkanaście a nawet kilkadziesiąt kilometrów, dlatego jest możliwe zajęcie tych siedlisk w niedalekiej przyszłości, pod warunkiem udrożnienia cieków. Boleń to gatunek wędrujący w obrębie rzeki (na tarło i zimowisko) dlatego główne zagrożenia wiążą się z zabudową poprzeczną rzek i regulacjami koryt rzecznych, melioracjami dolin rzecznych, obniżeniem poziomu wód gruntowych. Z zagrożeń potencjalnych wskazano regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych. Jako cel działań ochronnych przyjęto:

- Utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 1 stanowisku.
- Poprawienie parametru stan siedliska do poziomu U1.
- Poprawa wskaźnika „jakość hydromorfologiczna” do poziomu oceny FV na min. 1 stanowisku. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1-2,5 pkt.

W związku z powyższym konieczne jest udrożnienie dopływów. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Brzanka (*Barbus carpathicus*) na obszarze objętym opracowaniem stwierdzono 5 stanowisk tego gatunku. Brzanka jest typową rybą rzeczną, nie występującą w wodach stojących. Żyje w potokach i małych rzeczkach, średnio głębokich, o dnie drobno- i średniokamienistym. Głównym zagrożeniem dla gatunku jest budowa zapór i zbiorników zaporowych, które spowalniają bieg rzek i zmieniają ich charakter. Brzanka jest wrażliwa na zmianę przepływu wody oraz mało odporna na zanieczyszczenia wód. Za zagrożenia potencjalne dla gatunku uznano regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych. Wśród celów działań ochronnych znalazły się:

- Utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 5 stanowiskach.
- Utrzymanie parametru stan siedliska na poziomie oceny FV.
- Utrzymanie wskaźnika „jakość hydromorfologiczna” na poziomie oceny FV na min. 5 stanowiskach. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1-2,5 pkt.

W związku z powyższym konieczne jest udrożnienie dopływów. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*) na obszarze objętym opracowaniem stwierdzono 5 stanowisk tego gatunku. Głowacz białopłetwy zasiedla głównie środkowy bieg podgórskich rzek. Najczęściej przebywa na żwirowato-kamienistym, rzadziej piaszczystym dnie. Stan cech siedliska jest dobrze zachowany, zaś w nielicznych miejscach zdegradowany, stosunkowo łatwy do odtworzenia. Zagrożeniem istniejącym jest antropogeniczne zmniejszenie spójności siedliska. Natomiast za zagrożenie potencjalne uznano wszelką ingerencję w koryto rzeczne. Wśród celów działań ochronnych znalazły się:

- Utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 5 stanowiskach.
- Utrzymanie wskaźnika „jakość hydromorfologiczna” na poziomie oceny FV na min. 5 stanowiskach. Średnia arytmetyczna z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieków: 1,0-2,5.

Konieczne jest udroźnienie dopływów. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*) gatunek związany z wilgotnymi łąkami i torfowiskami niskimi i okrajkami w obrzeżach zbiorników i cieków wodnych. Motyl był obserwowany na łące będącej mozaiką łąk świeżych, wilgotnych, szuwarów wielkoturzycowych i ziołorośli, pomiędzy rzeką Stobnica, a drogą krajową nr 19 w miejscowości Kobyla. Łąka jest koszona na niewielkim fragmencie. Na części łąki obserwuje się powolne wkraczanie krzewów. Bazę pokarmową stanowił szczaw lancetowaty *Rumex hydrolapathum* występujący pojedynczo wzdłuż rowów melioracyjnych oraz szczaw omszony *Rumex confertus* występujący w rozproszeniu. Do zaobserwowanych zagrożeń istniejących należą: zaniechanie koszenia na części łąki oraz sukcesja – wkraczanie krzewów. Do zagrożeń potencjalnych należy presja zabudowy, inwestycyjna – położenie przy drodze krajowej, zabudowa przemysłowa w pobliżu siedliska gatunku, które mogą doprowadzić do zaniku siedliska gatunku. Za cele działań ochronnych przyjęto:

- Utrzymanie co najmniej 1 stanowiska gatunku w obszarze.
- Utrzymanie min. 3 ha powierzchni siedliska gatunku.

Z działań ochronnych zaproponowano prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Piskorz (*Misgurnus fossilis*) na obszarze objętym opracowaniem nie stwierdzono występowania tego gatunku. Piskorz zasiedla wody stojące: zarówno płytkie, zanikające jeziora, jak i drobne, muliste śródpolne zbiorniki, starorzecza oraz wolno płynące rzeki, kanały, a nawet rowy melioracyjne. Podstawowym zagrożeniem dla gatunku w obszarze są prace regulacyjne i melioracyjne na ciekach. Wiążą się one z pogłębianiem cieków, wyjmowaniem substratu dennego i naruszaniem linii brzegowej. Zagrożenie stwarza również fragmentacja siedlisk. Istniejące przegrody powodują znaczną fragmentację siedlisk i uniemożliwiają wymianę genetyczną pomiędzy osobnikami znajdującymi się po obu stronach bariery. Z zagrożeń potencjalnych wskazano regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych. Za cele działań ochronnych przyjęto:

- Poprawienie parametru stan siedliska do poziomu U1.
- Poprawa wskaźnika „jakość hydromorfologiczna” do poziomu oceny U1. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 2,6-3,4 pkt.

Konieczne jest udroźnienie cieków oraz ocena stanu populacji, siedliska i perspektyw zachowania wg metodyki GIOŚ (co 5 lat). Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Modraszek nausitous (*Phengaris nausithous*) na obszarze objętym opracowaniem stwierdzono jedno stanowisko tego gatunku. Modraszek nausitous spotykany jest często na łąkach trzęślicowych *Molinion*, a czasem również suchszych łąkach *Arrhenatherion* oraz w zbiorowiskach ziołoroślowych *Filipendulo-Geraniatum*. Warunkiem występowania jest obecność rośliny żywicielskiej oraz mrówek-gospodarzy. Najpoważniejszym zagrożeniem dla populacji motyla jest zaprzestanie ekstensywnego użytkowania łąk, prowadzące do uruchomienia procesów sukcesji (zarastanie drzewami i krzewami). Takie przemiany środowiska mogą prowadzić do wyeliminowania rośliny żywicielskiej, wymaganego gatunku mrówek, a w konsekwencji i samego modraszka. Inne zagrożenia to m.in.: osuszanie terenów podmokłych, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin, zalesianie terenów łąkowych oraz fragmentacja siedlisk i związana z tym izolacja poszczególnych stanowisk. Z zagrożeń potencjalnych wskazano zalesianie terenów otwartych i nadmierne przesuszenie stanowisk gatunku. Za cel działań ochronnych przyjęto:

- Utrzymanie co najmniej 1 stanowiska gatunku w obszarze.
- Utrzymanie parametru siedlisko na poziomie oceny FV – powierzchnia >1 ha; dostępność roślin żywicielskich >20%; dostępność mrówek gospodarzy >50%; zarastanie ekspansywnymi bylinami <25%; zarastanie przez drzewa/krzewy <25%.

Z działań ochronnych zaproponowano prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego oraz zachowanie siedliska gatunku poprzez odstąpienie od zalesiania, zaorywania, zabudowy, nawożenia azotem, posiewania gatunków wysokoplennych. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Modraszek telejus (*Phengaris teleius*) na obszarze objętym opracowaniem stwierdzono jedno stanowisko tego gatunku. Zasiadła on przede wszystkim tradycyjnie zagospodarowane ekosystemy łąkowe, torfowiska niskie oraz węglanowe. Zagrożeniem dla gatunku jest zaprzestanie ekstensywnego użytkowania łąk, prowadzące do uruchomienia procesów sukcesji, a w konsekwencji do ich zarastania, a tym samym prowadzące do wyeliminowania rośliny pokarmowej i mrówek. Niekorzystny wpływ na populacje modraszka telejusa ma również osuszanie terenów podmokłych, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin, a także fragmentacja siedlisk i związana z tym izolacja poszczególnych stanowisk. Z zagrożeń potencjalnych wskazano zalesianie terenów otwartych i nadmierne przesuszenie stanowisk gatunku. Za cel działań ochronnych przyjęto:

- Utrzymanie co najmniej 1 stanowiska gatunku w obszarze.
- Utrzymanie parametru – siedlisko na poziomie oceny FV – powierzchnia >1 ha;

dostępność roślin żywicielskich >20%; dostępność mrówek gospodarzy >50%; zarastanie ekspansywnymi bylinami <25%; zarastanie przez drzewa/krzewy <25%.

Z działań ochronnych zaproponowano prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego oraz zachowanie siedliska gatunku poprzez odstąpienie od zalesiania, zaorywania, zabudowy, nawożenia azotem, posiewania gatunków wysokopłennych. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Kiełb białopłetwy (*Romanogobio albipinnatus*) na obszarze objętym opracowaniem stwierdzono jedno stanowisko tego gatunku. Kiełb białopłetwy jest typową rybą rzeczną, nie występującą w wodach stojących. Żyje w rzekach nizinnych różnej wielkości, o dnie piaszczystym. W trakcie inwentaryzacji gatunek stwierdzono na jednym z 10 stanowisk, jednak na kilku stanowiskach stwierdzono istnienie sprzyjających siedlisk. Poważnym zagrożeniem dla gatunku są antropogeniczne zmniejszanie spójności siedliska (fragmentacja siedlisk poprzez budowę progów na ciekach). Jako zagrożenie potencjalne wymieniono regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmianę przebiegu koryt rzecznych. Wśród celów działań ochronnych znalazły się:

- Utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 1 stanowisku.
- Utrzymanie parametru stan siedliska na poziomie oceny FV.
- Utrzymanie wskaźnika „jakość hydromorfologiczna” na poziomie oceny FV na min. 1 stanowisku. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1,0-2,5 pkt.

Jako działanie ochronne wskazano udroźnienie dopływów. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

Kiełb Kesslera (*Romanogobio kesslerii*) na obszarze objętym opracowaniem stwierdzono jedno stanowisko tego gatunku. Zasiedla rzeki o charakterze górskim i podgórskim. Preferuje dno kamieniste, żwirowate, spotykany w wodach o bardzo szybkim nurcie. Zagrożeniem dla gatunku są wszelkie przegrody koryta uniemożliwiające migrację ryb, wymianę genetyczną między populacjami. Z zagrożeń potencjalnych wymieniono regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmianę przebiegu koryt rzecznych. Jako cele działań ochronnych przyjęto:

- Utrzymanie populacji gatunku w obszarze. Występowanie gatunku na min. 1 stanowisku.
- Utrzymanie parametru stan siedliska na poziomie oceny FV.
- Utrzymanie wskaźnika „jakość hydromorfologiczna” na poziomie oceny FV na min. 1 stanowisku. Średnia z ocen 6 elementów hydromorfologicznych: geometria koryta, substrat denny, charakterystyka przepływu, charakter i modyfikacja brzegów, mobilność koryta oraz ciągłość cieku: 1,0-2,5 pkt.

Z działań ochronnych konieczne jest udroźnienie dopływów. Nie przewidziano działań związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy, uznano, że jakość danych jest wysoka (G), a stopień rozpoznania terenu objętego planem pod kątem występowania przedmiotu ochrony w ramach przeprowadzonych badań terenowych jest pełny.

W planie zadań ochronnych nie wskazano zapisów o konieczności dokonywania zmiany dokumentów planistycznych. W przypadku dokumentów:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego „Iskrzynia 3” – Etap I. Uchwała Nr XIX/162/2012 Rady Gminy Korczyn z dnia 13 września 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Iskrzynia 3” – Etap I;
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Sieniawa/2014 – część 2. Uchwała Nr LX/566/18 Rady Miejskiej w Rymanowie z dnia 28 września 2018 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Sieniawa/2014 – Część 2” (Dz. U. 2018 poz. 4607),
- Uchwała XXXVIII/310/2014 z dnia 26 czerwca 2014 w sprawie uchwalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czudec

z racji na planowane inwestycje i ich charakter wskazane jest poddanie planowanych przedsięwzięć o których mowa ww. dokumentach ocenie oddziaływania na środowisko

W czasie prac nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zaistnienia przesłanek do sporządzenia planu ochrony dla Obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w Obszarze.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla Obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie nr POIS.02.04.00-00-0193/16, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 20 marzec 2020 r. o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030. Obwieszczenie ukazało się również w prasie lokalnej oraz przesłano zawiadomienia do Urzędów Gmin. Podstawowe znaczenie dla komunikowania się grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z Obszarem mają spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województwa planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani przez RDOŚ w Rzeszowie za pośrednictwem poczty tradycyjnej, elektronicznej oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane były także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie oraz w właściwych miejscowo Urzędach Gmin. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie, wykonując dyspozycje przepisu art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, którego celem jest: „zapewnienie możliwości udziału zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000”, zorganizował i przeprowadził z udziałem Wykonawcy projektu planu, cykl spotkań dyskusyjnych, na które każdorazowo zapraszano wszystkie kluczowe z punktu widzenia ochrony obszaru grupy interesu, organy administracji publicznej oraz zainteresowane osoby prawne i fizyczne. Zaproszeni przedstawiciele organów, instytucji oraz podmiotów zainteresowanych ochroną obszaru, stworzyli tzw. Zespół Lokalnej Współpracy tj. grupę roboczą, współpracującą z organem sprawującym nadzór nad obszarem, w celu zapewnienia pełnej transparentności procesu planistycznego oraz możliwie jak najszerszego udziału społeczeństwa w opracowaniu treści i ustaleń do sporządzanego projektu dokumentu. Spotkania warsztatowo-

dyskusyjne, odbyły się, według następującego harmonogramu:

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w dniach 31.07.-14.08.2020 r. w formie korespondencyjnej ze względu na ogłoszony Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. stan epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników Zespołu Lokalnej Współpracy. W ramach I spotkania ZLW na stronie RDOŚ w Rzeszowie pod adresem <http://rzeszow.rdos.gov.pl/wislok-srodkowy-z-doplywami-plh180030> udostępnione zostały:

- założenia do projektu planu zadań ochronnych;
- opis metodyk inwentaryzacji oraz oceny stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony i proponowanych przedmiotów ochrony wraz ze wzorami kart obserwacji;
- uzupełniony szablon dokumentacji planu w części dotyczącej pierwszego etapu.

Udostępnione zostały również prezentacje przygotowane przez:

- RDOŚ Rzeszów - Zamawiającego, przedstawiające szczegółowe informacje na temat realizowanego projektu, kontaktu do Zamawiającego i Wykonawcy PZO, cyklu spotkań dyskusyjnych oraz harmonogramu prac nad projektem;
- Usługi Ekologiczne Alojzy Przemyski – Wykonawcę prac nad PZO, przedstawiające ogólne informacje na temat sieci obszarów Natura 2000 w Europie, w Polsce i w województwie podkarpackim oraz szczegółowe informacje na temat charakterystyki obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami, przedmiotów ochrony, metodyk inwentaryzacji i oceny stanu siedlisk przyrodniczych i stanu gatunków zwierząt.

II spotkanie ZLW odbyło się w trybie on-line w dniu 11.04.2022 r. o godz. 10:00 za pośrednictwem aplikacji Microsoft Teams, co wynikało z ograniczeń organizowania zgromadzeń publicznych, wprowadzonych w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa COVID-19, a także w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo uczestników Zespołu Lokalnej Współpracy. Organizatorem spotkania była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Celem spotkania było:

- przedstawienie wyników inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt wymienionych w Standardowym Formularzu Danych obszaru oraz proponowanych przedmiotów ochrony,
- przedstawienie stanu zachowania przedmiotów ochrony,
- identyfikacja i analiza zagrożeń istniejących i potencjalnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami (z wyłączeniem gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe),
- omówienie celów działań ochronnych i działań ochronnych zaproponowanych dla poszczególnych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami (z wyłączeniem gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe),
- przedstawienie propozycji zmian i zapisów do aktualnie obowiązującego Standardowego Formularza Danych,
- przedstawienie korekty granic dla obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami, które polegały na dosunięciu granicy obszaru do działek ewidencyjnych i wydzieleni leśnych, celem jej uczytelnienia.

III spotkanie ZLW odbyło się w trybie on-line w dniu 04.07.2022 r. o godz. 10:00, za pośrednictwem aplikacji Microsoft Teams. Organizatorem spotkania była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Celem trzeciego spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy było zaprezentowanie:

- 1) ostatecznego wykazu siedlisk, gatunków i ich ocen, uwzględnionych m.in. w projekcie

- nowego SDF;
- 2) najważniejszych danych przewidzianych w sprawie ustanowienia PZO:
    - a) nowa delimitacja Obszaru;
    - b) rozmieszczenie przedmiotów ochrony;
    - c) stwierdzone zagrożenia rzeczywiste i potencjalne;
    - d) cele i opis działań ochronnych;
  - 3) uwag do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
  - 4) harmonogramu dalszych prac nad PZO.

Protokoły oraz prezentacje z powyższych spotkań były umieszczane na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie pod adresem <https://www.gov.pl/web/rdos-rzeszow/wislok-srodkowy-z-doplywami-plh180030>.

Celem spotkań dyskusyjnych było wypracowanie przez ich uczestników wspólnej wizji, celów ochrony obszaru Natura 2000 uwzględniającej zarówno obowiązek ochrony przedmiotów ochrony, jak również potrzeby i oczekiwania osób oraz podmiotów korzystających z obszaru. Wnoszone na bieżąco, w trakcie prac Zespołu Lokalnej Współpracy uwagi i wnioski zostały przeanalizowane i uwzględnione w ostatecznej wersji projektu dokumentu, który następnie poddany został, zgodnie z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, procedurze konsultacji społecznych, na zasadach określonych ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Obwieszczeniem z dnia ..... 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, a także ukazało się drukiem w lokalnej prasie ..... Było ono również wywieszane na tablicy ogłoszeń w Urzędach Gmin: ..... w dniach od ..... do..... Obwieszczenie wywieszono również na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w dniach od ..... 2022 r. do ..... 2022 r. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione zawarto w tabeli nr 1.

Tabela 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	Z uwagi na fakt, że w obszarze Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030, znajdują się tereny zielone między kąpieliskiem Żwirownia, a	Prezydent Miasta Rzeszów	Wyjaśniono	Zgodnie z zapisami zawartymi w Wytycznych Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska do opracowania planu zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000: „PZO nie jest

	<p>rzeką Wisłok (po prawej stronie rzeki Wisłok) oraz zgodnie z planami zagospodarowania tych terenów przez Gminę Miasto Rzeszów, po zakończeniu odmulania zalewu na rzece Wisłok, wnioskujemy o uwzględnienie możliwości rekreacyjnego zagospodarowania tych terenów.</p>			<p>sposobem na zwolnienie przedsięwzięć ani planów z obowiązujących procedur ocenowych. Proces sporządzanie projektu PZO nie jest miejscem negocjacji dopuszczalności/niedopuszczalności jakichkolwiek inwestycji mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000”.</p>
2.	<p>Po analizie dokumentów, które poddane były konsultacjom społecznym nasuwa się wniosek, że powierzchnia siedliska przyrodniczego 91E0 na zbiorniku w Rzeszowie, w granicach obszaru Natura 2000, została znacznie zaniżona.</p> <p>Ponadto projekt PZO dla obszaru nie zawiera siedliska przyrodniczego: Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum minoris</i> 91F0.</p> <p>Wnoszę o uwzględnienie danych zebranych podczas szczegółowej inwentaryzacji zbiornika w Rzeszowie na potrzeby projektu <i>Wykonanie II części opracowania przyrodniczego w ramach zadania pn: „Odtworzenie pierwotnej pojemności zbiornika przystopniowego w Rzeszowie na rzece Wisłok</i> oraz na ich podstawie uzupełnienie i weryfikację danych zawartych w projekcie PZO.</p>	Witold Ziąja	Wyjaśnion o	<p>Badania objęły cały teren poza gruntami Lasów Państwowych. W trakcie prac kameralnych zostały wytypowane powierzchnie leśne, które zostały zinwentaryzowane i w przypadku stwierdzenia jako siedlisko poddane ocenie zgodnie z metodyką GIOŚ. Autor uwagi powołuje się na wyniki inwentaryzacji zbiornika w Rzeszowie i na tej podstawie wskazuje siedliska chronione. Siedlisko przyrodnicze 91E0 jest siedliskiem leśnym, w związku z tym zbiorowiska krzewiaste lub potencjalne siedliska nie mogą być uznane za przedmiot ochrony (por. Monitoring siedlisk cz.I). Występowanie pojedynczych drzew charakterystycznych dla siedlisk łęgowych również nie stanowi siedliska chronionego, gdyż warunki mikrosiedliskowe (np. nadmierne prześwietlenie) nie są typowe dla łągi. Stąd część wcześniej wyznaczonych „łągów” w postaci szeregu – pasa zadrzewień nie uznano za siedliska chronione. Siedlisko 91F0 jest wpisane do projektu PZO.</p>
3.	<p>Badania terenowe nie objęły całego obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030. Z nieznanych przyczyn Wykonawca całkowicie pominął obszar położony na Zalewie Rzeszowskim na rzece Wisłok z charakterystyczną tzw. Ptasia Wyspa, znajdujący się w granicach gminy Rzeszów. Nie jest jasne dlaczego.</p>	Stowarzyszenie Mieszkańców Budziwój-Biała	Wyjaśnion o	<p>Jak autorzy pisma słusznie zaznaczyli w pkt1 Wykonawca, zgodnie z umową prowadził badania poza gruntami Skarbu Państwa w zarządzie PGL LP. Autorzy pisma rozminęli się z prawdą pisząc, że „Wykonawca całkowicie pominął obszar położony na Zalewie Rzeszowskim”. Badanie objęły cały teren poza gruntami Lasów Państwowych. W trakcie prac kameralnych zostały</p>

<p>Tymczasem na tej części obszaru Natura 2000 występują cenne siedliska przyrodnicze i gatunki zwierząt, co zostało udokumentowane w raportach oceny oddziaływania na środowisko oraz opiniach naukowych. Przykładem jest raport z czerwca 2020 roku wykonany przez firmę Biosphere Sylwia Salach z siedzibą w Rzeszowie dla przedsięwzięcia „Odtworzenie pierwotnej pojemności zbiornika przystopniowego w Rzeszowie na rzece Wisłok – etap II”. Wyniki badań terenowych zostały również udokumentowane na mapach: „Inwentaryzacja przyrodnicza rośliny i zbiorowiska“ (arkusz 1 i 2) oraz „Inwentaryzacja przyrodnicza zwierzęta“ (arkusz 1 i 2). Co istotne, powyższy Raport był podstawą do wydania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie decyzji z 22 lipca 2022 roku ustalającej warunki prowadzenia działań polegających na odmulaniu Zbiornika Rzeszowskiego – rzeka Wisłok w km. 75+060 – 78+230 w obszarze Natura 2000 Zgodnie z tą decyzją: <i>„Jak wynika z Raportu (2020) oraz opracowania pn. „Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej zbiornika na Wisłoku w Rzeszowie” (2019) brzegi zbiornika zajmowane są przez zbiorowiska krzewiaste i drzewiaste, stanowiące siedlisko przyrodnicze 91E0, które jest przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami, zależnym od wód łęg topolowy Populetum albae – dwa płaty, powierzchnia około 3,3 ha. Lepiej wykształcony płat zlokalizowany jest na „Ptasiej Wyspie”. Natomiast łęg wierzbowy Salicetum alba-fragilis ma powierzchnię ok. 14, 4 ha, a jego fragmenty</i></p>		<p>wytypowane powierzchnie leśne, które zostały zinwentaryzowane i w przypadku stwierdzenia jako siedlisko poddane ocenie zgodnie z metodyką GIOŚ. Daty wizyt w trakcie których wykonano obserwacje, badania terenowe i oceniono zasoby przyrodnicze to 28.08.2020, 30.11.2021, 20.05.2022. Stowarzyszenie odwołuje się głównie do raportu dla przedsięwzięcia „Odtworzenie pierwotnej pojemności zbiornika przystopniowego w Rzeszowie (...)”. Dobrze byłoby zapoznać się z innymi opracowaniami z tego terenu, dla przykładu: ekspertyza i aneks Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w „<i>Ekspertyzie przyrodniczej na potrzeby prowadzonego postępowania administracyjnego polegającego na uzgodnieniu warunków realizacji przedsięwzięcia pn. Budowa drogi wojewódzkiej w Rzeszowie na odcinku od skrzyżowania ul. Podkarpackiej z ul. 9 Dywizji Piechoty (DK 19) do al. Sikorskiego (DW878)</i>” i późniejszym aneksie, wyniki Wojewódzkiego Zespołu Specjalistów powołanego na potrzeby wyznaczenia obszaru Natura 2000. Z dokumentów tych wynika, że brak jest na przedmiotowym terenie siedlisk przyrodniczych – przedmiotów ochrony. Autorzy pisma cytują fragmenty Raportu i Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej zbiornika na Wisłoku w Rzeszowie i na tej podstawie wskazują siedliska chronione - przedmioty ochrony. Należy jednak zauważyć, że siedlisko przyrodnicze 91E0 jest siedliskiem leśnym, a nie zaroślowym. Stąd jako siedlisko 91E0 nie uznano formacji krzewiastych i zaroślowych tj. wiklin nadrzecznych <i>Salicetum trindro-viminalis</i>. Podejście to jest zgodne z <i>Monitoringiem siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I.</i> (Mróz 2010) oraz publikacjami <i>Zbiorowiska roślinne Polski</i>.</p>
--	--	---

<p>rozwijają się na brzegach zbiornika, zwłaszcza w jego południowej części. Drzewostan zbiorowiska budują głównie wierzby biała <i>Salix alba</i>, wierzba krucha <i>Salix fragilis</i>, topole. W runie występuje roślinność szuwarowa, ale również gatunki typowe dla łągów, jak pokrzywa zwyczajna, kielisznik zaroślowy. Stwierdzono także wikliny nadrzeczne <i>Salicetum triando-viminalis</i> — powierzchnia ok. 7, 9 ha... zbiornisko stanowi inicjalną formę łągu wierzbowego przez co zaliczane jest do siedliska przyrodniczego 91E0”.</p> <p>Tak więc łączna powierzchnia łągów 91E0 wynosi 35,6 ha. Powyższe prowadzi do konkluzji, że ustalenia Raportu, na podstawie którego Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie wydał decyzję ustalającą warunki prowadzenia działań polegających na odmulaniu Zbiornik a Rzeszowskiego — rzeka Wisłok w km. 75+060 — 78+230 w obszarze Natura 2000 zostały całkowicie pominięte w toku opracowywania projektu zarządzenia. Jednocześnie należy dodać, że z uwagi na bliskie sąsiedztwo Zalewu Rzeszowskiego, Stowarzyszenie dobrze zna ten teren i ma świadomość jego silnego zadrzewienia oraz porośnięcia licznymi zbiorowiskami krzewiastymi i szuwarowymi.</p>		<p><i>Lasy i zarośla</i> (Matuszkiewicz, Sikorski, Szwed, Wierzba 2012) i <i>Fitosocjologia stosowana</i> (Wysocki, Sikorski 2014). Żadne z tych opracowań nie zalicza zespołu <i>Salicetum-Triandro viminalis</i> do siedliska przyrodniczego 91E0, mimo, że te stanowią inicjalną fazę późniejszych lasów łągowych. Tak zwana „Ptasia Wyspa” jest sztucznym tworem – budowlą ziemną i nie może być uznana za naturalne siedlisko łągu, tym bardziej że nie zachodzą tu typowe dla tego siedliska procesy hydrologiczne (coroczne zalewy, akumulacja osadów). Podobne stanowisko zajęł BULiGL w wyżej wspomnianej ekspertyzie i późniejszym aneksie. W związku z rozbieżnością między ekspertyzami BUL, a przytoczonym Raportem (2020) oraz brakiem informacji na temat występowania siedlisk łągowych w obrębie tzw. „Ptasiej Wyspy” w materiałach WZS, Wykonawca planu dokonał autorskiej oceny występowania siedliska 91E0 w Obszarze, w oparciu o Podręcznik metodyczny oraz dostępną literaturę przedmiotu. Wykonawca wziął również pod uwagę błędne zakwalifikowanie siedlisk <i>Salicetum-triandro viminalis</i> jako siedlisko leśne, a nie zaroślowe. Również sam obiekt „Ptasiej Wyspy” choć jest cennym obszarem, głównie ornitologicznym, to samo zbiorowisko na nim występujące, czy zespół w sensie fitosocjologicznym nie musi być równoznaczny z siedliskiem przyrodniczym. Ponadto za „naturowe łągi” nie uznano również pojedynczych drzew charakterystycznych dla zbiorowisk łągowych (np. wierzby, topole), w obrębie których warunki mikrosiedliskowe (np. nadmierne prześwietlenie) nie są typowe dla łągu. Jako, że żaden z płatów roślinności nie wypełnia definicji lasu w prawie polskim (Ustawa o lasach Dz.</p>
---	--	--

				<p>U. 1991 Nr 101 poz. 444), tj. nie jest gruntem o powierzchni co najmniej 0,10 ha pokrytym roślinnością leśną, przeznaczonym do produkcji leśnej, posłużono się definicją lasu z Rozporządzenia (WE) nr 2152/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003, wg której lasem jest obszar o powierzchni ponad 0,5 ha, o zwarciu drzew powyżej 10% i wysokości co najmniej 5m. Zwarte skupiska drzew na badanym obszarze zajmowały niewielkie powierzchnie, a przeważały skupiska krzewów. Według ww. przytoczonej definicji, pasy zadrzewień poniżej 20 m szerokości nie są traktowane jako las, stąd część wcześniej wyznaczonych „łęgów” w postaci szeregu – pasa zadrzewień nie uznano za siedliska chronione i to odnosi się do całości obszaru.</p>
4.	<p>Mimo że badania terenowe przeprowadzono jedynie na części obszaru Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030, uzyskane wyniki Wykonawca przyporządkował do całego terenu. To skutkowało drastycznym zaniżeniem powierzchni siedlisk przyrodniczych wykazanych w dotychczasowym Standardowym Formularzu Danych (SDF). I tak</p> <ul style="list-style-type: none"> • w przypadku siedliska 91E0 pokrycie zmniejszyło się z 75,58 ha na 45,7 ha, • w przypadku siedliska 6410 pokrycie zmniejszyło się z 46,2 ha na 29,98 ha, • w przypadku siedliska 6510 pokrycie zmniejszyło się z 171,29 ha na 24,96 ha, • w przypadku siedliska 9170 pokrycie zmniejszyło się z 78,67 ha na 34,69 ha <p>Zdaniem Stowarzyszenia, w świetle powyższego wyniki przedstawionych badań są</p>	<p>Stowarzyszenie Mieszkańców Budziwój-Biała</p>	<p>Wyjaśniono</p>	<p>Zmniejszenie arealu części siedlisk w niewielkim stopniu jest efektem nieuwzględnienia arealów wchodzących w zarząd Lasów Państwowych. Jest to efekt błędów pierwotnych – niska dokładność wcześniejszych pomiarów (mniej dokładne urządzenia pomiarowe w stosunku do obecnych), sposobu ujęcia (uznania) danego siedliska za przedmiot ochrony, automatycznego wyliczenia arealów na etapie opracowania danych w GDOŚ Warszawa, inne błędy. Są one wymienione w raportach do poszczególnych przedmiotów ochrony (do wglądu na stronach www RDOŚ). Dla przykładu na wielu odcinkach Wisłoka w materiałach WZS jest wskazywany łęg, zaś z analizy ortofotomap z 2003, 2009r wynika, że brak jest tam drzew.</p>

	<p>niekompletne i nie można uznać ich za wiarygodne. Ponadto, wyniki badań i ich wynik ich oceny znajdujący odzwierciedlenie w projekcie zarządzenia nie uwzględniają negatywnego wpływu na chronione siedliska realizowanych lub planowanych do realizacji znaczących inwestycji i przedsięwzięć infrastrukturalnych, w szczególności tzw. Odmulania Zbiornika Rzeszowskiego, realizacji tzw. Drogi południowej, itp.</p>			
5.	<p>Terminy wykonania badań siedlisk przyrodniczych. Jak wynika z kart obserwacji na stanowisku (raporty). zdjęcia fitosocjologiczne siedlisk przyrodniczych zostały wykonane w przeważającej części w terminie jesienno-zimowym. Taki wybór terminu jest sprzeczny z wiedzą naukową, i w związku z tym wiarygodność uzyskanych przez Wykonawcę wyników pozostaje wątpliwa. Ta nieprawidłowość szczególnie jest widoczna w przypadku wykonania zdjęć fitosocjologicznych dla niżej wymienionych siedlisk przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe na 23 stanowiskach (II połowa października listopad, grudzień 2021 roku), łączna liczba stanowisk – 25, • 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny na 9 stanowiskach (II połowa października, listopad 2021 roku) łączna liczba stanowisk - 11, • 6430 Ziołorośla i zarośla nadrzeczne (II połowa października, listopad), ogółem 3 stanowiska, • 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo- 	<p>Stowarzyszenie Mieszkańców Budzów-Biała</p>	<p>Wyjaśniono</p>	<p>Przytoczona w uwadze opinia prof. Dzwonko jest jak najbardziej prawdziwa i odnosi się do naukowych aspektów wykonywania zdjęć fitosocjologicznych. Z perspektywy oceny siedliska przyrodniczego, pora jesienna nie przeszkadza we właściwej ocenie siedliska przyrodniczego. Skład florystyczny zdjęcia (jego bogactwo gatunkowe) jest właściwe. Badania terenowe były wykonywane w różnych porach, również w pełni sezonu wegetacyjnego (por. dni wizyt terenowych). Natomiast data zamieszczona przy zdjęciach fitosocjologicznych jest ostatnią datą wizyty terenowej. Co więcej w ramach „samokontroli” wykonawca w maju 2022 roku wrywkowo sprawdził niektóre powierzchnie w celu weryfikacji ocen dokonanych jesienią 2021 r. Wpływ na terminy wykonywania prac miała również epidemia Covid-19, opóźniająca prace inwentaryzacyjne Wykonawcy, co nie wpłynęło jednak na jakość rozpoznawania siedlisk przyrodniczych.</p>

<p>jesionowe - siedlisko nie wykazane w SDF (II połowa października, listopad), ogółem 10 stanowisk,</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9180 Jaworzyny i lasy klonowo - lipowe na stokach i zboczach - siedlisko nie wykazane w SDF (II połowa października, listopad), ogółem 8 stanowisk. <p>W tym miejscu wskazać należy, że celem przeprowadzanych badań jest stwierdzenie ilości gatunków charakterystycznych dominujących, inwazyjnych i ekspansywnych w danym siedlisku przyrodniczym. Ich prawidłowe wykonanie pozwala ocenić kondycję siedliska, istniejące zagrożenia, a w rezultacie jego wartość. Dobór terminu na wykonanie zdjęć fitosocjologicznych odgrywa w tym przypadku kluczową rolę. W tym kontekście warto zacytować opinię prof. Zbigniewa Dzwonko, uznanego autorytetu z dziedziny fitosocjologii, autora wielu cenionych opracowań naukowych:</p> <p><i>„Jeżeli zdjęcia fitosocjologiczne. mają służyć do oceny składu i bogactwa gatunkowego zbiorowisk, to powinny być wykonane w okresie gdy gatunki danego zbiorowiska są dobrze rozwinięte. W przypadku lasów liściastych najlepszą porą jest czerwiec i lipiec ale w przypadku lasów z bogatą florą wiosenną należałoby zdjęcia wykonać także wiosną w kwietniu lub maju i powtórzyć w tych samych miejscach w czerwcu lub w lipcu. Jesienią w październiku i listopadzie można zanotować z reguły już tylko część gatunków. przede wszystkim te o zdrewniałych pędach (drzewa, krzewy, krzewinki) i niektóre zielne. Wiele</i></p>			
---	--	--	--

	<p><i>gatunków zielonych może być w tym czasie niewidocznych, ponieważ ich pędy nadziemne już obumarły. Zatem zdjęcia fitosocjologiczne wykonane w lasach liściastych o tej porze roku nie przedstawiają na ogół ani pełnego składu gatunkowego, ani pełnego pokrycia poszczególnych gatunków”</i></p>			
6.	<p>Zinwentaryzowane i opisane w raportach stanowisk a siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt zostały przez Wykonawcę odzwierciedlone na mapach (załącznik nr 7 do projektu zarządzenia). Z ich analizy wynika, że na mapie nr 1 (arkusz nr 1) na obszarze Zalewu Rzeszowskiego zostały zaznaczone stanowiska występowania siedliska 91E0 łągów wierzbowych, tj.</p> <ul style="list-style-type: none"> • C574 o powierzchni 2,41 ha, • 902D o powierzchni 5,23 ha <p>Tymczasem z kart obserwacji siedlisk a na stanowisku w Raporcie (str. 192 i str. 202) wynika, że ww. siedliska były zinwentaryzowane na terenie Czarnorzeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu woj. Krośnienskie.</p> <p>Nie jest jasne, dlaczego Wykonawca umieścił ww. stanowiska łągów na obszarze Natura 2000 obejmującym Zalew Rzeszowski skoro tak jak wskazano w punkcie 2 niniejszego pisma, nie wykonał na tym terenie inwentaryzacji przyrodniczej. Brak jest racjonalnych wyjaśnień takiego postępowania. Jednocześnie trudno mówić o niedopatrzaniu czy pomyłce. Nieprawidłowe oznaczenie ww. siedlisk w załączniku nr 7 przekłada się również na zapisy załącznika nr 5 do</p>	<p>Stowarzyszenie Mieszkańców Budziwój-Biała</p>	<p>Wyjaśniono</p>	<p>Wpisanie Czarnorzeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu jest błędem Wykonawcy na etapie przenoszenia danych terenowych do kart obserwacji. Jednak już same współrzędne transektu oraz wykonanie zdjęć fitosocjologicznych oraz jego powierzchnia pokrywająca się z powierzchnią i rozmieszczeniem danych GIS, wskazują na lokalizację płątów w obrębie basenu rzeszowskiego. Błąd ten nie ma dla załączników 5 i 7 projektu zarządzenia. Współrzędne geograficzne jak i wszystkie inne dane dotyczą obszaru Zalewu Rzeszowskiego (por. karta terenowa do poligony C574 i 902D).</p>

	projektu zarządzenia „Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów do ich wdrażania” (zgodnie z załącznikiem nr 7).			
7.	W oparciu o wyniki inwentaryzacji przyrodniczej zostały wprowadzone zmiany do SDF, w tym, m.in. siedlisk przyrodniczych (91E0, 6410, 6510, 9170). Wniosek o zmianę SDF Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 został przesłany do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska 1 września 2022 roku. Jak się okazuje, propozycje zmian SDF opiniowane były z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska już na etapie opracowania dokumentów planistycznych. Zdaniem Stowarzyszenia takie działanie było przedwczesne, ponieważ doszło do niego przed zakończeniem procedury konsultacji społecznych. Tym samym w chwili opiniowania nie istniał finalny projekt zarządzenia PZO. To z kolei sugeruje, że prowadzone konsultacje mają charakter iluzoryczny służą jedynie spełnieniu minimalnych wymogów przewidzianych przepisami prawa i nie mogą wywrzeć realnego wpływu na kształt zarządzenia.	Stowarzyszenie Mieszkańców Budziwój-Biała	Wyjaśniono	Projekt nowego SDF był konsultowany w trakcie II i III spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Ponadto Zarządzenie w sprawie Planu Zadań Ochronnych nie jest równoznaczne ze zmianą SDF. Zmiana ta jest osobną procedurą, a przedstawione w projekcie PZO informacje są jedynie propozycjami, a nie gotowymi zapisami. Ponadto konsultacje społeczne dotyczą projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych, nie zaś zmiany SDF.
9.	Podczas prac terenowych zrealizowanych przez eksperta przyrodnika wykazano, iż powierzchnia uległa zmniejszeniu względem danych WZS z roku 2008. Siedlisko 91E0 zinwentaryzowano na powierzchni 44,11 ha. Znaczna część utraconej powierzchni została zaliczona do jednostek fitosocjologicznych odpowiadających siedliskom 6510. 9170 oraz 91F0. Pozostałą część utraconej powierzchni błędnie zakwalifikowano w wyniku błędu naukowego na	Stowarzyszenie Mieszkańców Budziwój-Biała	Wyjaśniono	Większość „utraconych” powierzchni to powierzchnie, które zostały błędnie zdaniem Wykonawcy uznane za siedliska lasów łąkowych na etapie wyznaczania WZS. Wyznaczono wówczas wąskie pasy zadrzewień, zakrzewień, czasem nawet pól, ciągnące się wzdłuż Wisłoka, które nie powinny być traktowane jako lasy. W świetle dokładniejszych niż 15 lat temu materiałów kartograficznych (ortofotomap, zdjęć satelitarnych, Numerycznych Modelów Terenu) istotnym jest, że często ubytek powierzchni spowodowany jest nie utratą

<p>przykład na skutek przeprowadzonej niedokładnej inwentaryzacji siedliska. Powierzchnia siedliska pochodząca z danych WZS z roku 2008 obejmuje tereny pól ornych zarośli czy szuwarów, które można zauważyć na ortofotomapie. Błędnie zakwalifikowane płyty siedliska bądź jego części zostały wyeliminowane na etapie prac terenowych. Pozostałe parametry pozostają bez zmian.</p> <p>Z uzasadnienia do projektu zarządzenia nie wynika, co się stało z ponad 30 hektarami łągów. W szczególności nie jest jasne ile hektarów łągów zostało zaliczonych do innych siedlisk, czy też ile hektarów powierzchni łągów według Wykonawcy błędnie zakwalifikowano.</p> <p>Siedlisko 91E0 ma znaczenie priorytetowe. a zatem jest siedliskiem zagrożonym zanikiem, w odniesieniu do którego Wspólnota ponosi szczególną odpowiedzialność. Zgodnie z art 2 (2) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz U. L 206 z 22.7 1992, str. 7 DO ze zm.) środki podejmowane zgodnie z dyrektywą mają na celu zachowanie lub odtworzenie we właściwym stanie ochrony, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków dzikiej fauny i flory będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty. A zatem Państwa Członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu uniknięcia pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków a w przypadku siedlisk zdegradowanych lub zniszczonych lub takich, które utraciły swoje cechy w wyniku presji antropogenicznej, zobowiązane są do podjęcia działań nakierowanych na ich odtworzenie. Dopiero w sytuacji, w której naturalny zasięg i obszary siedliska</p>			<p>cech siedliska, tylko niewłaściwym wyznaczeniem jego pierwotnego zasięgu). Wykonawca w trakcie inwentaryzacji opierał się przede wszystkim na weryfikacji danych WZS jak również na etapie prac kameralnych typował dodatkowe płyty siedlisk.</p>
---	--	--	--

	<p>mieszczące się w obrębie tego zasięgu są stałe lub się powiększają, a szczególna struktura i funkcje konieczne do długotrwałego zachowania siedliska istnieją i prawdopodobnie będą istnieć w dającej się przewidzieć przyszłości, można mówić o osiągnięciu celów wynikających z dyrektywy.</p> <p>Niezależnie zatem od opisanych wyżej uchybień. nawet gdyby uznać że pewne powierzchnie zostały utracone, to obowiązkiem jest ich odtworzenie.</p> <p>Zgodnie bowiem z art. 1 lit. a wyżej cytowanej dyrektywy, pod pojęciem ochrony należy rozumieć zespół środków wymaganych do zachowania lub odtworzenia siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków dzikiej fauny i flory we właściwym stanie ochrony.</p> <p>Projekt zarządzenia w żaden sposób powyższych zasad nie realizuje wobec czego dokument przyjęty w zaproponowanym kształcie naruszałby prawo UE. a w szczególności zaś wyrażoną w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zasadę ostrożności i działania zapobiegawczego.</p>			
10	<p>Projekt zmiany do SDF został sporządzony przed przeprowadzeniem konsultacji społecznych i jako taki jest przedwczesny.</p> <p>1. Nie jest jasna geneza zmniejszenia powierzchni siedliska wobec danych WZS pochodzących z roku 2008.</p>	<p>Stowarzyszenie Mieszkańców Budziwój-Biała</p>	<p>Wyjaśniono</p>	<p>W ramach prac nad projektem PZO odbyły się 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy (w terminach 20.03.2020 r., 11.04.2022 r., 04.07.2022 r.), których celem było przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO w tym, m.in. zaprezentowanie projektu nowego SDF. W trakcie spotkań ZLW, jak i również po nich członkowie ZLW mieli możliwość zgłaszania uwag i wniosków. Następnie wszystkie uwagi i wnioski musiały zostać przeanalizowane i w miarę</p>

				<p>możliwości uwzględnione w ramach dalszych prac przez Wykonawcę. Dodatkowo komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowywania projektu PZO dla obszaru Wisłok Środkowy z Dopływami oparta była o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie http://rzeszow.rdos.gov.pl/, na której publikowane były informacje o spotkaniach organizowanych w ramach prac nad planem, materiały z tych spotkań oraz powstające projekty poszczególnych części planu przedstawione do konsultacji społecznych. Za pośrednictwem dostępnych kanałów teleinformatycznych można było zapoznać się z bieżącym stanem prac nad projektem Planu i zgłaszać uwagi i wnioski podczas całego procesu planistycznego. Ponadto konsultacje społeczne dotyczą projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych, nie zaś zmiany SDF, dla którego prowadzona jest osobna procedura.</p>
11	<p>Należy uzupełnić zasięg występowania siedliska 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe o zinwentaryzowane przez inne podmioty płaty w czaszy Zbiornika Rzeszów. Twórcy projektu PZO uwzględnili tylko dwa niewielkie płaty siedliska o znaczeniu priorytetowym 91E0 porastające obszar w obrębie Zbiornika Rzeszów. W dokumentacji PZO mają one oznaczenie 902D. Liczne szczegółowe inwentaryzacje</p>	Fundacja Greenmind	Wyjaśnion o	<p>Podobną uwagę wniosło Stowarzyszenie Mieszkańców Budziwój-Białą. Szczegółowe wyjaśnienie zawarta w pkt. 3 tabeli.</p>

<p>tego obszaru z ostatnich kilkunastu lat wskazują na istnienie innych płatów tego siedliska w granicach obszaru 'Wisłok Środkowy z Dopływami", w tym przede wszystkim na tzw. Ptasiej Wyspie. W najnowszym opracowaniu, które bazuje na bardzo szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej z 2019 r.: „Wykonanie II części opracowania przyrodniczego w ramach zadania pn: 'Odtworzenie pierwotnej pojemności zbiornika przystopniowego w Rzeszowie na rzece Wisłok' Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej zbiornika na Wisłoku w Rzeszowie Biosphere Sylwia Salach, Rzeszów, październik 2019 r. przedstawiono zarówno opisy konkretnych płatów (m.in. s.33-35) jak i przedstawiono ich rozmieszczenie w formie graficznej – załączniki graficzne: Mapa ogólna_1 Mapa ogólna_2 Mapa szczegółowa_1_1 Mapa szczegółowa_1_2. Na tej podstawie wyraźnie widać braki w inwentaryzacji na potrzeby PZO.</p> <p>Takie same wnioski można wyciągnąć na podstawie dużo starszego opracowania fitosocjologicznego pn.: „Charakterystyka warunków siedliskowych i ogólny opis roślinności w otoczeniu zalewu na Wisłoku w Rzeszowie oraz w północnej części Zwiężycy na potrzeby MPZP nr 172/11/2008 z 2008" z 2009 r. autorstwa dr. Dominka Wróbla – eksperta botanika i fitosocjologa, autora wielu planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000. Zinwentaryzował on i przedstawił graficznie rozmieszczenie lasów</p>			
--	--	--	--

	<p>łęgowych w czaszy Zb. Rzeszów również poza tymi wskazanymi w projekcie przedmiotowego PZO. Znalazł się też tam taki opis: „Łęgi wierzbowo – topolowe stanowią istotny element środowiska przyrodniczego doliny rzecznej. Podobnie jest także w analizowanym przypadku. Zbiorowiska te w różnych postaciach i fazach sukcesyjnych zajmują znaczne powierzchnie, ograniczone jednak wydatnie wskutek działalności człowieka, na brzegach zalewu, a także w obrębie centralnej wyspy, mniejszych wysp szuwarowych, nad Strugiem, przy ujściu Paryi oraz w otoczeniu zbiorników wyrobisk, a także w obniżeniach na terenie terasy zalewowej lewego brzegu.”</p>			
12	<p>Dane na temat występowania skójki gruboskorupowej <i>Unio crassus</i> w obszarze są niepełne, powinny zostać uzupełnione, na tej podstawie dopiero należy określić status gatunku w obszarze. Jest dostępna publikacja naukowa https://www.iop.krakow.pl/pobierz-publicacje,1695 autorstwa Macieja Bonka A NEW LOCALITY OF THE DEPRESSED RIVER MUSSEL PSEUDANODONTA COMPLANATA (ROSSMÄSSLER, 1835) (BIVALVIA: UNIONIDAE) IN THE WISŁOK RIVER (CARPATHIAN MOUNTAINS), w której zawarta jest informacja o licznych występowaniu gatunku w okolicach Odrzykonja. Dane te nie zostały uwzględnione w PZO, a rok 2021 nie sprzyjał</p>	Fundacja Greenmind	Wyjaśnion o	<p>Skójka gruboskorupowa była badana w trakcie prac inwentaryzacyjnych w 2020 i w 2021 zgodnie z metodyką GIOŚ. Na 10 stanowiskach badawczych stwierdzono łącznie 3 żywe osobniki. Liczebność nie upoważniała Wykonawcy do podniesienia oceny populacji gatunku w obszarze z oceny D - nieistotna. Ponadto podobnie jak w przypadku innych Obszarów na Podkarpaciu (Wisłoka z dopływami, Dorzecze Górnego Sanu), Wykonawca wiosną 2022 r. wrywkowo sprawdził występowanie gatunku w wodach Wisłoka w granicach Obszaru. W odróżnieniu do pozostałych badanych obszarów Natura 2000, gdzie stwierdzono występowanie gatunku i uzupełniono badania, w przedmiotowym Obszarze stwierdzono jedynie występowanie martwych muszli gatunku. Jeśli chodzi o działania ochronne, siedliska gatunku będą chronione w ramach działań ochronnych</p>

	<p>inwentaryzacji gatunku. W obszarze Wisłoka z dopływami w 2021 autorzy PZO nie znaleźli żadnej żywej małży tego gatunku, a na podstawie badano z 2022 oszacowali populację na 3000-6000. W przypadku Wisłoka też powinno się powtórzyć inwentaryzację.</p>			<p>prowadzonych dla gatunków ryb.</p>
13	<p>W związku z PZO dla Wisłoka Środkowego z dopływami informuję, że ostoja ta jest ważnym miejscem występowania skójki gruboskorupowej <i>Unio crassus</i>. Podczas prac prowadzonych latem 2018r, stwierdziłem występowanie tego gatunku na dwóch stanowiskach w Besku (49.586268°N 21.951944°E) oraz w okolicach Krosna (49.688883°N 21.785009°E) informacje o stanowisku w Krośnie uwzględniłem w publikacji Bonk 2019 (w załączeniu). Informacji o stanowisku w Besku dotychczas nie opublikowałem. <i>U. crassus</i> był szczególnie liczny w Besku gdzie podczas krótkiej wizji terenowej zaobserwowałem min. 100 osobników tego gatunku. Na stanowisku w Krośnie gatunek był liczny, min. kilkanaście osobników zaobserwowanych podczas badań nie ukierunkowanych na jego wykrycie i policzenie. Dane te (łatwe wykrycie licznych osobników pomimo nieukierunkowanych badań) wskazują, że Wisłok jest ważnym miejscem występowania tego gatunku i skójka ta powinna być uwzględniony we wspomnianym obszarze Natura 2000 jako przedmiot ochrony. Ponadto, w Wisłoku w okolicach Krosna dokonałem przygodnej obserwacji kozy złotawej i różanki. Łatwość wykrycia tych gatunków tym miejscu, bez stosowania metod</p>	Maciej Bonk	Wyjaśnion o	<p>Skójka gruboskorupowa była badana w trakcie prac inwentaryzacyjnych w 2020 i w 2021 zgodnie z metodyką GIOŚ. Na 10 stanowiskach badawczych stwierdzono łącznie 3 żywe osobniki. Liczebność nie upoważniała Wykonawcy do podniesienia oceny populacji gatunku w obszarze z oceny D - nieistotna. Ponadto podobnie jak w przypadku innych Obszarów na Podkarpaciu (Wisłoka z dopływami, Dorzecze Górnego Sanu), Wykonawca wiosną 2022 r. wyrywkowo sprawdził występowanie gatunku w wodach Wisłoka w granicach Obszaru. W odróżnieniu do pozostałych badanych obszarów Natura 2000, gdzie stwierdzono występowanie gatunku i uzupełniono badania, w przedmiotowym Obszarze stwierdzono jedynie występowanie martwych muszli gatunku. Jeśli chodzi o działania ochronne, siedliska gatunku będą chronione w ramach działań ochronnych prowadzonych dla gatunków ryb.</p>

	<p>opartych na elektropoławie czy metodach sieciowych wskazuje, że gatunki te są częstym elementem fauny Wisłoka w obszarze Wisłok Środkowy z dopływami i powinny być tam uwzględnione jako przedmioty ochrony. W załączeniu przesyłam również stosowną publikację (Bonk i Mikołaczyk 2019) dotyczącą wspomnianych gatunków ryb.</p>			
--	--	--	--	--

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu ..... 2022 r. Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu ..... 2022 r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy Siedliskowej, spójna Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam, gdzie to stosowne - odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy Siedliskowej Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków, o których mowa w art. 2 Dyrektywy siedliskowej, natomiast zgodnie z art. 17 Dyrektywy Siedliskowej mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w Obszarze. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych W niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów

ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem do raportowania.

2) Konsultacje społeczne

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie około 800 tys. zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomniano w pkt. 1.